

Mae Phrik Forest Plantation Management Summary

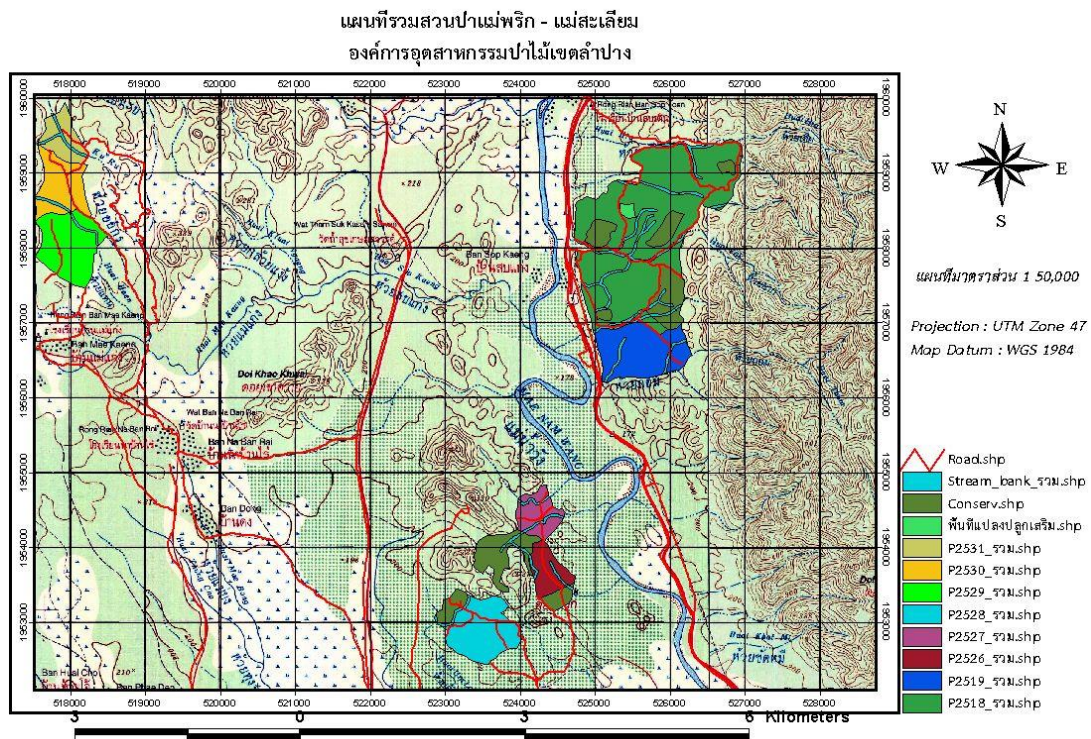
บทสรุปการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน สวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียม องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

สวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียม องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตลำปาง

งานสวนป่า แม่พริก – แม่สะเลียม องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตลำปาง องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคเหนือบน สำนักงานตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 6 ตำบลแม่ถอด อำเภอลี้ จังหวัดลำปาง พิกัด UTM E 525380 1957107 N

สวนป่าแม่พริก – แม่สะเลียม ห่างจากอำเภอลี้ 10 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัด 90 กิโลเมตร เป็นสวนป่าที่ปลูกตามเงื่อนไขสัมปทานบริษัท สงเคราะห์สหราชอาณาจักร จำกัด ที่ได้รับมอบจากกรมป่าไม้ ตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เริ่มดำเนินโครงการเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2533 และวันที่ 30 ธันวาคม 2540 ให้อนุดูแลและบำรุงรักษา รวมพื้นที่ตามทะเบียน 9,765.68 ไร่ ระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 300 – 400 เมตร กลุ่มชุดดิน m21 พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ 4 ลักษณะคุณภาพดิน เป็นดินต้นที่พบชั้นหินพื้น ภายในความลึก 50 เซนติเมตร จากผิวดิน

แผนที่แสดงพื้นที่การดำเนินกิจกรรมของงานสวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียม

ระบบการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

(Sustainable Forest Plantation Management System)

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีนโยบาย มุ่งเน้นให้สวนป่าในสังกัดมุ่งปฏิบัติการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน เพื่อก้าวสู่ระบบการจัดการสวนป่าที่เป็นสากลโดยการปลูกสร้าง สวนป่า คัดครองรักษาบูรณะป่าไม้เพื่อประโยชน์แก่การป่าไม้ โดยได้กำหนดพันธกิจด้านธุรกิจ ประกอบด้วย การพัฒนาที่ดินสวนป่า โดยอนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นรากฐานการผลิตไม้และบริการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจสู่ ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่นอย่างครบวงจร เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ไม้ของประเทศอย่างพอเพียงและยั่งยืน ส่งเสริมและ สนับสนุนธุรกิจอุตสาหกรรมไม้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและธุรกิจบริการที่มีป่าไม้เป็นพื้นฐานให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐาน มี การจัดการด้านการตลาดอย่างครบวงจร พัฒนาระบบและสร้างกลไกการตลาดไม้เศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม เพื่อให้การปลูกไม้ เศรษฐกิจได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าและยั่งยืน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมและพัฒนาสังคม ชุมชนท้องถิ่นโดยใช้สวนป่าเป็นฐานในการ ดำเนินงานช่วยเหลือสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่เกษตรกรรอบเขตสวนป่าตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนมีส่วนร่วม

การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนประกอบด้วยความยั่งยืน 3 ประการ

- ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
- ความยั่งยืนด้านสังคม
- ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ

วัตถุประสงค์ในการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

- รักษาสภาพสิ่งแวดล้อมในสวนป่า
- ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่า
- ฟื้นฟูสภาพธรรมชาติในสวนป่า
- อนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยของพืช และสัตว์หายากที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์
- ส่งเสริมสถานภาพด้านสังคม คุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน ท้องถิ่น
- สนับสนุนประสิทธิภาพของการใช้ประโยชน์สูงสุดของผลผลิตไม้จากสวนป่า

อัตรากำลังการบริหารจัดการงานสวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียม

นายศิวพล แพงศรี
หัวหน้างานสวนป่า

นายประยูร ไชยอ้าย
พนักงานปฏิบัติการ (ชั้น 5)

นายอดิสร ทองอะคร้าว
พนักงาน (ระดับ 2)

การดำเนินงานการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนของงานสวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียม

1. ด้านเศรษฐกิจ

- พื้นที่ให้ผลผลิตทั้งหมด 3,657.768 ไร่
- ความเพิ่มพูนเฉลี่ย (AYI) 0.28 ลบ.ม./ไร่/ปี
- ปริมาตรไม้ทั้งหมดของสวนป่าฯ 11,216.69 ลบ.ม.
- ความเพิ่มพูนทั้งปีของสวนป่าฯ 1,024.18 ลบ.ม./ปี

* ข้อมูลดังกล่าว ได้จากการสำรวจปริมาณกำลังผลิตของสวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียม ประจำปี 2557-2558

การทำไม้ประจำปี 2561

- แปลง 2518 เนื้อที่ 1,580.50 ไร่ ปริมาตร 500 ลบ.ม.

รวมทั้งหมด 500 ลบ.ม.

* การทำไม้ของสวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียมไม่เกินปริมาณความเพิ่มพูนทั้งปี เพื่อให้เกิดการฟื้นตัวของป่า

แผนการทำไม้ของงานสวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียม

ปีที่ดำเนินการ	แปลงปี	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาตร (ลบ.ม.)	วิธีการตัดสาง
2561	2518	1,580.50	500	Selection thinning
2562	2523	143.90	200	Selection thinning
2563	2530	256.98	300	Selection thinning
2564	2531	156.97	240	Selection thinning
2565	2518	1,580.50	300	Selection thinning
2566	2526	166.01	170	Selection thinning
2567	2527	163.51	190	Selection thinning
2568	2528	417.88	100	Selection thinning

การปลูกสร้างสวนป่า ประจำปี 2561

- ดำเนินการบำรุงดูแลสวนป่าไม้สัก และป้องกันการลักลอบขโมยไม้ในพื้นที่สวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียม

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

พื้นที่สวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียม มีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขา สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 300 – 400 เมตร กลุ่มชุดดิน m21 พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ 5 ลักษณะคุณภาพดิน เป็นดินต้นที่พบชั้นหินพื้น ภายใต้อายุ 50 เซนติเมตร จากผิวดิน สภาพป่าทั่วไปเป็นป่าเบญจพรรณแล้งและเต็งรัง

สวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียม ได้สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่สวนป่า แปลงปลูกสร้างสวนป่าสัก ยูคาลิปตัส.. ฯลฯ..พื้นที่สวนป่ายังพบป่าธรรมชาติขึ้นปกคลุมอยู่โดยรอบพื้นที่สวนป่า พบชนิดป่าที่สำคัญ คือ ป่าเต็งรัง..ดงดิบ.. ฯลฯ มีชนิดไม้พื้นเมืองที่สำคัญ ได้แก่ ยอป่า เต็ง ยมหิน กระพุ่ม ประดู่ แดง กุ๊ก ตั้วยาง ยมป่า ตะแบก สัก ตะเคียนหนู กะพี้ ขางหัวหมู จามจุรี เส้า ตะแบก ชนิดสัตว์ที่พบโดยทั่วไป ได้แก่ ไก่ป่า นกกางเขนบ้าน นกกางเขนดง นกกระปูด นกเค้าแมว นกเขา นกเหยี่ยว นกคุ้ม นกเอี้ยง งูสิง งูเห่าม กระต่ายป่า กระรอก ตุ่น หนู และพบพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ หายากได้แก่นกกระทาทอง หมูป่า เก้ง อีเห็น ลิง รวมถึงของป่าอื่นๆ ที่พบในสวนป่า ได้แก่ เห็ดต่างๆ

สวนป่าฯ ได้กำหนดพื้นที่อนุรักษ์รวมกันทั้งสิ้น 5,749.823 ไร่ คิดเป็น 59.67 % ของเนื้อที่สวนป่าทั้งหมด (9,715.68 ไร่) โดยแบ่งพื้นที่อนุรักษ์ ออกเป็นแต่ละประเภท ดังนี้

1. พื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
2. พื้นที่แนวกันชน (Buffer Zone)
3. พื้นที่ป่ากึ่งธรรมชาติ

การตรวจสอบติดตามด้านสิ่งแวดล้อม งานสวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียมได้ทำการหมายแนวเขตพื้นที่อนุรักษ์ ติดป้ายสื่อความหมาย และทำบันทึกการตรวจสอบติดตามสภาพของพื้นที่อนุรักษ์ และงานสวนป่าฯ ได้กำหนดต้นไม้อนุรักษ์ พร้อมทั้งติดป้ายให้ทราบอย่างชัดเจน และทำการบันทึกดูแลตรวจสอบติดตาม

* การหมายแนว และติดป้ายสื่อความหมายบริเวณพื้นที่อนุรักษ์

* ดัดแปลงสื่อความหมายต้นไม้อ่อนนุ่มและตรวจสอบติดตาม

การสำรวจผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม (SITE INSPECTION) ก่อนการปฏิบัติงานด้านต่างๆ

การสำรวจผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม หรือ Site Inspection นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความเสี่ยง แนวโน้ม และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ที่มีการปฏิบัติงานของสวนป่า เช่น การปฏิบัติงานด้านการทำไม้ การปฏิบัติงานด้านการปลูกสร้างสวนป่า และการสร้างถนนป่าไม้ ซึ่งงานสวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียมจะดำเนินการสำรวจ Site Inspection ทั้งก่อนและหลังการปฏิบัติงาน เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงาน ป้องกันและตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม

จากการสำรวจพื้นที่ด้วยเครื่องมือแบบการสำรวจ Site Inspection ในการดำเนินงานด้านทำไม้ ปลูกสร้างสวนป่า และสร้างถนนป่าไม้ สรุปได้ว่าไม่พบพืชพรรณ และสัตว์ที่หายาก ใกล้สูญพันธุ์ และทางงานสวนป่า ได้กำหนดแนวทางการจัดการเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

1. ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่า
ฟื้นฟูสภาพธรรมชาติในพื้นที่สวนป่า
2. อนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยของพืชหรือสัตว์ ที่ใกล้สูญพันธุ์,หายากและถูกคุกคาม
3. ส่งเสริมความสมดุล ด้านการกระจายของชั้นอายุไม้ เพื่ออนุรักษ์ระบบนิเวศ คำนึงถึงการรักษาสัดส่วนที่เหมาะสมของป่าไม้ที่มีอายุมากๆ ในพื้นที่สวนป่า
4. เพื่อกำหนดพื้นที่อนุรักษ์ในพื้นที่สวนป่าไว้อย่างน้อยประมาณ 10 % ของพื้นที่รวมสวนป่า(59.76%)
5. การอนุรักษ์พื้นที่ที่ทราบว่าจะเป็นแหล่งกำเนิดของพืช/สัตว์ ที่ใกล้สูญพันธุ์ และหายาก(นอกเขตพื้นที่อนุรักษ์ที่กำหนด) และพื้นที่วางไข่ และผสมพันธุ์ ของสัตว์ป่า
6. การคุ้มครองและฟื้นฟู ถิ่นที่อยู่อาศัยของพืชหรือสัตว์ [The Preservation and Restoration of Habitats]
7. เพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ [Water Management] ที่เหมาะสมเพื่ออนุรักษ์ ปรับปรุงคุณภาพดิน และป้องกันการพังทลายของดิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์
8. เพื่อเป็นการฟื้นฟู,การจัดการแปลงปลูก และการฟื้นฟูหลังการโค่นล้มไม้ [Regeneration ,Stand Management and Felling]
9. เพื่อการจัดการสวนป่าในบริเวณที่อยู่ติดกับพื้นที่เกษตร ป้องกันและลดผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความสำคัญในด้านสิ่งแวดล้อมความหลากหลายทางชีวภาพและลักษณะของภูมิทัศน์ดั้งเดิม

3. ด้านสังคม

ชุมชนรอบพื้นที่สวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียม ประกอบด้วย 2 อำเภอ 3 ตำบล คือ อำเภอเถิน ตำบลแม่ถอดและตำบลล้อมแรด อำเภอแม่พริก ตำบลแม่พริก ซึ่งที่ตั้งของสำนักงานสวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียม อยู่ที่ตำบลแม่ถอด

* จากการสำรวจ สอบถามผู้นำชุมชนรอบสวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียม ไม่พบว่ามีชุมชนพื้นเมือง หรือชนเผ่าใดๆ ที่เคยอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่สวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียม พื้นที่รอบสวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียม

นโยบายของสวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียมด้านสังคม

- ค่าจ้างแรงงานที่เป็นธรรม
- พิจารณาจ้างแรงงานจากชุมชนท้องถิ่นใกล้ๆสวนป่าเป็นอันดับแรก
- มีการฝึกอบรมให้ความรู้พนักงานสวนป่าและคนงาน
- ส่งเสริมอุปกรณ์และเครื่องมือด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
- จัดสรรที่ดินสำหรับปลูกสร้างบ้านเรือนและทำการเกษตร
- ส่งเสริมระบบสาธารณสุขปึก
- ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพให้กับคนงาน
- สนับสนุนด้านการศึกษาและศาสนา
- จำหน่ายไม้สักของสวนป่าประมาณ ๒๐% ให้กับชุมชนท้องถิ่นและหมู่บ้านป่าไม้ในราคาพิเศษ
- สร้างโครงการความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น
- ส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมไม้ต่อเนื่อง
- มีระบบแก้ไขข้อขัดแย้งกับชุมชนท้องถิ่น
- มีพนักงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสวนป่า

ภาพการร่วมกิจกรรมทางสังคม กับชุมชนรอบพื้นที่สวนป่า

ทำบุญทอดผ้าป่า ณ วัดผาปิง ตำบลผาปิง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง

กิจกรรมปลูกป่า บ้านแม่แก่ง ตำบลแม่ถอด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

กิจกรรมบวชป่า บ้านสบเต็น ตำบลแม่ถอด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

กิจกรรมรดน้ำดำหัว กำนันตำบลแม่ถอด อำเภอลำปาง

กิจกรรมการฝึกอบรมไฟฟ้า ณ สวนป่าเวียงมอก อำเภอลำปาง

แผนการจัดการสวนป่า ระยะยาว 5 ปี

เป้าหมาย (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)	เป้าหมาย (Targets)				
			ปี 61	ปี 62	ปี 63	ปี 64	ปี 65
1. ด้านเศรษฐกิจ	1) รายได้จากการดำเนินงาน	1) สวนป่ามีรายได้จากการดำเนินงาน 4.8 ล้านบาท	4	5	4.5	4.5	4.5
2. ด้านสังคม	1) ร้อยละของแรงงานในท้องถิ่นมากกว่าแรงงานต่างถิ่น	1). แรงงานในท้องถิ่นร้อยละ 90 ของแรงงานทั้งหมด	90%	90%	90%	90%	90%
	2) จำนวนครั้งในการให้ความร่วมมือกับชุมชนรอบสวนป่า	2) สวนป่าให้ความร่วมมือกับชุมชนมากกว่า 10 ครั้ง	10	10	10	10	10
	3) จำนวนครั้งในการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนรอบสวนป่า	3) สวนป่าจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างมวลชนสัมพันธ์มากกว่า 5 ครั้ง	5	5	5	5	5
	4) ร้อยละความพอใจของชุมชน	4)ชุมชนพอใจในสวนป่า 50%	55	60	65	70	75
3.ด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน	1) ปริมาณพื้นที่อนุรักษ์	1) พื้นที่อนุรักษ์สวนป่า 59.67%	59.67 %	59.67 %	59.67 %	59.67 %	59.67 %
	2) ความหลากหลายทางชนิดพันธุ์พืช/สัตว์ป่า	2) กิจกรรมหลากหลายทางชนิดพันธุ์พืช/สัตว์ ในพื้นที่ปลูกสักอายุ 20 ปีขึ้นไป คล้ายคลึงป่าธรรมชาติ 30 %	22%	25%	28%	30	32%
	3) จำนวนต้นไม้อนุรักษ์ในสวนป่า	3) จำนวนต้นไม้อนุรักษ์ 13 ต้น	13	13	13	13	13
	4) จำนวนฝ่ายชลน้ำ	4) จำนวนฝ่ายชลน้ำ	5	5	5	5	5

ผลการดำเนินงานของสวนป่า

เริ่มการทำไม้ตามหลักวิชาการ โดยเริ่มทำไม้แบบตัดสางขยายระยะ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 – ปัจจุบัน โดยใช้แรงงาน สมาชิกหมู่บ้านใกล้เคียง เป็นสวนป่าไม้สักทั้งหมด นอกจากนี้ยังรับผิดชอบงานด้านไม้ของกลางและการทำไม้ป่านอกโครงการในท้องที่ 3 อำเภอ ของ จ. ลำปางด้วย

- 1.1.1 การดูแลรักษาสวนป่าแปลงเก่า ซึ่งงานสวนป่าแม่พริก เป็นสวนป่าโครงการที่ 4 ที่ได้รับมอบจากกรมป่าไม้ ตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2540 ในการดำเนินงานของสวนป่า คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมโดยรวมและแรงงานภายในท้องถิ่นเป็นลำดับแรก ชุมชนท้องถิ่นจึงมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี มีรายได้ที่เหมาะสม ตลอดทั้งปี
- 1.1.2 การทำไม้สักสวนป่า สวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียม มีรายได้จากการทำไม้ตั้งแต่ปี 2547 รายได้หลักมาจากการตัดสางขยายระยะไม้สักสวนป่า มีแผนการทำไม้ปีละประมาณ 400-500 ลบ.ม.
- 1.1.3 การทำไม้จากป่าธรรมชาติ(ไม้ป่านอกโครงการ) เช่นไม้จากอ่างเก็บน้ำ, ไม้แนวทางและอื่น ๆ โดยผู้รับอนุญาตใช้ประโยชน์ในพื้นที่ เช่น กรมชลประทาน , กรมทางหลวง , หน่วยงานราชการอื่น ๆ แต่หน่วยงานที่ทำไม้ออกในพื้นที่ดังกล่าว คือ ออป. มีแผนการทำไม้ ปีละประมาณ 400 ลบ.ม.

วิสัยทัศน์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

“เป็นผู้นำการจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไม้ของ อ.อ.ป.”

ติดต่อ : สำนักงานสวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียม หมู่ 6 ต.แม่ถอด อ.เถิน จ.ลำปาง รหัสไปรษณีย์ 52160

โทร.084-9197604 E.mail – maephrik_Fio@hotmail.com

สามารถเสนอแนะข้อคิดเห็น ตามกล่องรับข้อความของงานสวนป่าแม่พริก-แม่สะเลียม